

FREE MCQ PDF

Q1. महाराष्ट्राची किनारपट्टीम्हणून ओखळली जाते.

- (a) कारवार किनारा
- (b) मलबार किनारा
- (c) कोकण किनारा
- (d) उत्कल किनारा

Q2. महाराष्ट्र राज्याच्या उत्तरेकडील सातपुडा पर्वत रांगेतील..... हे सर्वात उंच शिखर आहे.

- (a) महाबळेश्वर
- (b) कळसुबाई
- (c) साल्हेर
- (d) अस्तंभा

Q3. कोल्हापूर आणि कुडाळ यांच्या मध्ये हा घाट आहे.

- (a) अंबोली
- (b) आंबेनळी
- (c) हनुमंते
- (d) आंबा

Q4. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणती नदी खचदरीतून वाहते ?

- (a) घटप्रभा

- (b) कृष्णा
- (c) गोदावरी
- (d) तापी

Q5. महाराष्ट्राचे पठार मुख्यत्वेकरून खालीलपैकी कोणत्या खडकांपासून निर्माण झाले आहे ?

- (a) धारवाड
- (b) कडप्पा
- (c) अग्निजन्य
- (d) कृष्णप्रस्तर

Solutions

S1. Ans (c)

Sol. महाराष्ट्राची किनारपट्टी कोकण किनारा म्हणून ओळखली जाते.

- कोकण किनारा 720 किलोमीटर लांब आहे आणि त्यात रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग आणि ठाणे हे जिल्हे समाविष्ट आहेत.
- हा किनारा आपल्या नैसर्गिक सौंदर्य, सुंदर समुद्रकिनारे आणि ऐतिहासिक वास्तूसाठी प्रसिद्ध आहे.

इतर पर्याय चुकीचे का आहेत:

1. कारवार किनारा: हा कर्नाटक राज्यातील किनारा आहे.
2. मलबार किनारा: हा केरळ राज्यातील किनारा आहे.
3. उत्कल किनारा: हा ओडिशा राज्यातील किनारा आहे.

S2. Ans (d)

Sol. अस्तंभा (**Astamba**).

- अस्तंभा हे महाराष्ट्राच्या उत्तरेकडील सातपुडा पर्वत रांगेत असलेले एक शिखर आहे. जरी ते कळसुबाईसारखे सर्वात उंच नसले तरी, हे स्थानिकांमध्ये अजूनही महत्वाचे मानले जाते.

अस्तंभा शिखराविषयी काही मुद्दे:

1. स्थान: नंदुरबार जिल्हा, महाराष्ट्र
2. उंची: अंदाजे 1326 मीटर (4350 फूट)
3. पर्वत रांग: सातपुडा

S3. Ans (c)

Sol.

- कोल्हापूर आणि कुडाळ यांच्या मध्ये हनुमंते हा घाट आहे.
- हा घाट पाचगणी तालुक्यातून जातो.
- हनुमंते घाट हा सहयाद्री पर्वत रांगेतील एक घाट आहे.
- हा घाट आपल्या नैसर्गिक सौंदर्य आणि वनस्पती आणि प्राणी जीवनासाठी प्रसिद्ध आहे.

इतर पर्याय चुकीचे का आहेत:

1. अंबोली: हा घाट सिंधुदुर्ग आणि बेळगाव यांच्या मध्ये आहे.
2. आंबेनळी: हा घाट रायगड आणि रत्नागिरी यांच्या मध्ये आहे.
3. आंबा घाट : हा रत्नागिरी जिल्ह्यात असलेला व रत्नागिरी आणि कोल्हापूर जिल्ह्यांना जोडणारा सहयाद्री पर्वतातील एक महत्त्वाचा डोंगरी रस्ता आहे.

S4. Ans (d)

Sol.

- महाराष्ट्रातील तापी नदी खचदरीतून वाहते.
- तापी नदी मध्य प्रदेशातील सतपुडा पर्वत रांगेत उगम पावते आणि गुजरातच्या समुद्रात जाऊन मिळते.
- उगम: - तापी = मुलताई, बैतुल मध्यप्रदेश (महादेव डोंगररांगा)
- लांबी: - एकूण = 724 किमी. महाराष्ट्रातील लांबी = 208 किमी
- विस्तार: - अमरावती, जळगाव, धुळे, नंदुरबार (नंदुरबार जिल्ह्यातील तळोदा तालुक्यात गुजरात मध्ये प्रवेश)
- क्षेत्रफळ: - 51504 किमी² (भारतातील)
- महाराष्ट्रातील उपनद्या: -
 1. डाव्या तीरावरून – पूर्णा, गिरणा, बोरी, पांझरा, बुराई, वाघुर, अंजनी, शिवना.
 2. उजव्या तीरावरून – अरुणावती, गोमाई, मोर, वाकी, गुळी, अनेर.

इतर पर्याय चुकीचे का आहेत:

1. घटप्रभा: ही नदी कर्नाटक राज्यातून वाहते.
2. कृष्णा: ही नदी कर्नाटक आणि आंध्र प्रदेश राज्यातून वाहते.
3. गोदावरी: ही नदी आंध्र प्रदेश आणि महाराष्ट्र राज्यातून वाहते.

तापी नदी खचदरीतून वाहण्याची कारणे:

1. तापी नदी सतपुडा पर्वत रांगेतून वाहते.
2. सतपुडा पर्वत रांगेतील खडक कठीण आणि ज्वालामुखीच्या उत्पत्तीचे आहेत.
3. तापी नदीने लाखो वर्षांमध्ये या खडकांमधून मार्ग तयार केला आहे.
4. यामुळे तापी नदी खचदरीतून वाहते.

S5. Ans (c)

Sol. दख्खनचे पठार हे दक्षिण भारतातील एक मोठे पठार आहे.

- या पठाराचा बराचसा भाग महाराष्ट्र राज्यात आहे.
- नर्मदेच्या दक्षिणेला हा त्रिकोणी प्रदेश आहे.
- मेघालय पठार आणि त्याच्याशी संबंधित ईशान्येकडील डोंगराचा समूह हा दख्खनच्या पठाराचा एक भाग आहे. दख्खनच्या पठाराच्या मुख्य भागापासून तो गंगेच्या मुखाकडील मैदानामुळे आणि सुंदरबनच्या प्रदेशामुळे अलग झाला आहे.
- सातपुडा पर्वतरांगांच्या दक्षिणेला असलेल्या दख्खनच्या पठारात अनेक पठारे सामावलेली आहे.
- पश्चिम घाट आणि पूर्व घाट या दख्खनच्या पठाराच्या सीमा आहेत.
- दख्खन या शब्दाची व्युत्पत्ती "दक्षिण" या संस्कृत शब्दापासून झालेली आहे, या शब्दाचा महाराष्ट्री प्राकृत अपभ्रंश म्हणजे "दख्खन" होय.
- महाराष्ट्राचे पठार मुख्यतः अग्निजन्य(बेसाल्ट) खडकापासून बनले आहे.
- बेसाल्ट खडकांचे थर जवळ जवळ क्षितिजसमांतर आहेत आणि त्यामुळे संपूर्ण भूस्वरूपाची रचना पायरीसारखी झाली आहे.
- या बेसाल्ट खडकांच्या रचनेला 'डेक्कन ट्रॅप' म्हटले जाते.